

О. В. Тростянецька

*студ. I курсу магістратури економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова
спеціальність «Право»*

Науковий керівник: к.ю.н., доц. А. В. Смітюх

ПОНЯТТЯ ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Дослідження даної теми є досить актуальним, оскільки поняття органу управління господарського товариства не визначається на законодавчому рівні, а різні вчені пропонують різне розуміння його змісту.

Так, на думку С. Д. Могилевського вироблення і дослідження основних ознак органу юридичної особи дозволяє сформулювати його визначення як певної організаційно оформленої частини юридичної особи, представленої або одним, або декількома фізичними особами, утвореною у відповідності з порядком, встановленим законом або установчими документами, що володіє певними повноваженнями, яка за допомогою прийняття різних за видами спеціальних

правових актів, передбачених законодавством, реалізує волю юридичної особи [1, с. 21].

В. І. Борисова вважає що орган юридичної особи – це юридична конструкція, що створюється правом з метою дати можливість сформуванню і виразити волю юридичної особи, відстоювати її інтереси [2, с. 161].

З позиції теорії фікції сутності юридичної особи, яка була підтримана Г. Ф. Шершеневичем, А. М. Гуляєвим та іншими дослідниками, орган юридичної особи розглядається в якості представника (законного, або статутного). Серед сучасних дослідників зазначеної точки зору дотримуються Є. В. Богданов, В. В. Витрянский, Д. І. Дідів, Н. В. Козлова та ін. Суть розглянутого підходу полягає в тому, що юридична особа, представляючи собою фікцію, не може сформуванню свою волю таким чином, щоб вона реально існувала. Отже, для виникнення волі юридичної особи необхідно дію реально існуючого суб'єкта, яким є фізична особа або колектив фізичних осіб, які виконують функції його органу [3, с. 135].

Є. В. Богданов вважає, що функції представництва включаються в правовий статус органу юридичної особи в числі інших [4, с. 111–113]. Однак, тут виникає питання про природу зазначеного представництва. Дане питання досліджувалося багатьма юристами. Зокрема, висловлювалася думка про сутність органу юридичної особи як законного представника юридичної особи, добровільного представника юридичної особи, статутного представника юридичної особи [5, с. 7].

Цікава позиція Н. В. Козлової, яка називає даний вид відносин, що складаються між юридичною особою і його органами, корпоративним представництвом [6, с. 348–352]. Дана позиція видається не безперечною (що також відзначається Д. А. Сумським) у зв'язку з її не універсальністю. Н. В. Козлова в своєму дослідженні приходиться до висновку, що органи юридичної особи є «самостійними суб'єктами, які діють в рамках наданих їм повноважень і які в процесі своєї діяльності виявляють власну волю. Однак в силу принципів майнової відокремленості і організаційної єдності в зовнішніх відносинах орган виступає як організаційно відокремлена, структурно оформлена частина самої юридичної особи» [6, с. 349].

С. Н. Братусь вважав, що юридична особа є соціальна реальність, воля юридичної особи є саме його волею, хоча психологічно вона виробляється і виявляє його органами. Орган є частиною юридичної особи, тому будь-які юридичні відносини між органом і юридичною особою неможливі. У розвиток зазначеної позиції Б. Б. Черепакін також відзначав, що «тільки від органів можуть виходити зовнішні вольові акти юридичної особи: угоди, процесуальні акти та інші правомірні юридичні дії» [7, с. 468–477]. Звідси можна зробити висновок, що, згідно із зазначеною теорією, воля і різні дії органу юридичної особи є волею і діями самої юридичної особи [3, с. 135].

Виходячи з викладеного можна зробити загальний висновок про те, що орган управління господарського товариства це організаційно оформлена частина господарського товариства створена шляхом прийняття ним спеціального правового акту, яка наділяється певним переліком повноважень, для представництва інтересів, формування та вираження волі господарського товариства.

Список використаної літератури

1. Могилевский С. Д. Органы управления хозяйственными обществами: правовой аспект : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03. Москва, 2001. 51 с.
2. Цивільне право : підруч. у 2 т. / за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. 2-ге вид., перероб. та доп. Харків : Право, 2014. Т. 1. 656 с.
3. Сабирова Л. Л. Понятие и правовой статус органа юридического лица с позиции основных теорий. *Вестник экономики, права и социологии*. 2015. № 1. С. 134–138.
4. Богданов Е. В. Правовое положение органа юридического лица. *Журнал российского права*. 2001. № 3. С. 111–113.
5. Перетерский И. С. Представительство. Научный комментарий к Гражданскому кодексу РСФСР. Москва, 1929. Вып. 15–16. С. 7.
6. Козлова Н.В. Правосубъектность юридического лица. Москва: Статут, 2005. 476 с.
7. Черепяхин Б. Б. Органы и представители юридического лица. Труды по гражданскому праву. Москва, 2001. С. 468–477.